

PRŮVODCE SPRÁVNÍM ŘÁDEM

Aktuální ke dni 1. listopadu 2018

JUDr. PhDr. Jan MALAST, Ph.D.

STRUKTURA KURZU

- 1) Podstata, účel, struktura a působnost správního řádu
- 2) Správní řízení
 - 2.1 Pojem správního řízení, právní úprava, subjekty
 - 2.2 Úkony ve správním řízení
 - 2.3 Fáze správního řízení a úkony před jeho zahájením
 - 2.4 Nalézací fáze – obecná i zvláštní ustanovení
 - 2.5 Správní rozhodnutí – obecně i zvláštní druhy a formy
 - 2.6 Náprava vadných rozhodnutí
 - 2.7 Exekuční řízení
- 3) Další instituty správního řádu
 - 4.1 Vyjádření, osvědčení, sdělení
 - 4.2 Veřejnoprávní smlouvy
 - 4.3 Opatření obecné povahy

Ročník 2004

SBÍRKA ZÁKONŮ
ČESKÁ REPUBLIKA

Čísťka 174 Rozeslána dne 24. září 2004 Cena Kč 48,-

OBSAH:

Nč. Zákon správní řád
Nč. Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím správního řádu

<p>(1) Tento zákon upravuje působnost orgánů státní správy, orgánů územních samosprávných území a jiných orgánů, pracujících v územních orgánech, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy (dále jen „správní orgán“).</p> <p>(2) Tento zákon nebo jeho jednotlivé ustanovení se použije, pokud není v ostatním zákoně předepsáno jinak.</p> <p>(3) Tento zákon se nepoužije pro občanskoprávní, občanskoprávní a pracovní právní úkony prováděné správními orgány a za vztahů mezi orgány státní správy a občanskoprávními orgány při výkonu územní působnosti.</p> <p style="text-align: center;">HLAVA II ZÁKLADNÍ ZÁSADY ČINNOSTI SPRÁVNÍCH ORGÁNŮ</p> <p style="text-align: center;">§ 3</p> <p>(1) Správní orgán postupuje v souladu se zákony a ostatními právními předpisy, pokud k nezbytnému omezení, které jsou v zájmu veřejného zájmu, není stanoveno jinak. Adm. se vztahují zákony, které jsou závazné pro orgán státní správy, kterým je orgán státní správy.</p> <p>(2) Správní orgán uplatňuje svou pravomoc pouze k tomu, k čemu má být vzhledem k tomu, že má být učiněn úkon, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena.</p> <p>(3) Správní orgán není práva nadřazen v důležitosti, pokud i správní orgán musí, jakž to stanoví správní řád, a orgán státní správy.</p>	<p>(4) Správní orgán má, aby přijal nebo bylo v souladu s veřejným zájmem a aby odpovědně učinil, povinnost rozhodnout nebo poskytnout příslušný úkon nebo rozhodnutí.</p> <p>(5) Správní orgán je, pokud není stanoveno jinak, povinen postupovat v souladu se zákonem, pokud není stanoveno jinak, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena, a pokud není stanoveno jinak, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena.</p> <p>(6) Správní orgán je, pokud není stanoveno jinak, povinen postupovat v souladu se zákonem, pokud není stanoveno jinak, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena, a pokud není stanoveno jinak, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena.</p> <p>(7) Správní orgán je, pokud není stanoveno jinak, povinen postupovat v souladu se zákonem, pokud není stanoveno jinak, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena, a pokud není stanoveno jinak, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena.</p> <p>(8) Správní orgán je, pokud není stanoveno jinak, povinen postupovat v souladu se zákonem, pokud není stanoveno jinak, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena, a pokud není stanoveno jinak, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena.</p>
---	--

1

1. PODSTATA, ÚČEL, STRUKTURA A PŮSOBNOST SPRÁVNÍHO ŘÁDU

• podstata a účel správního řádu

- **účel – vytvoření kodexu správního procesu**
 - správní proces – vrchnostenská (veřejnomocenská) činnost VS
 - čl. 2 odst. 3 Ústavy ČR – „Veřejnou moc lze uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.“
- **„starý“ správní řád**
 - zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení
- **„nový“ správní řád**
 - **zákon č. 500/2004 Sb., správní řád**
 - úprava správního procesu (tj. ne pouze správního řízení)
 - rozsáhlejší, podrobnější, přesnější (projekt *univerzálního správního řízení*)
 - ustanovení „odborně juristická“ i ryze „technicistní“

1. PODSTATA, ÚČEL, STRUKTURA A PŮSOBNOST SPRÁVNÍHO ŘÁDU

• působnost správního řádu

§ 1

(1) Tento zákon upravuje postup orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávních celků a jiných orgánů, právnických a fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy (dále jen "správní orgán").

(2) Tento zákon nebo jeho jednotlivá ustanovení se použijí, nestanoví-li zvláštní zákon jiný postup.

(3) Tento zákon se nevztahuje na právní jednání prováděná správními orgány a na vztahy mezi orgány téhož územního samosprávného celku při výkonu samostatné působnosti.

1. PODSTATA, ÚČEL, STRUKTURA A PŮSOBNOST SPRÁVNÍHO ŘÁDU

• působnost správního řádu

§ 1

(1) Tento zákon **upravuje postup** orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků a jiných orgánů, právnických a fyzických osob, **pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy** (dále jen "správní orgán").

→ **vrchnostenský, autoritativní přístup**

(2) Tento zákon nebo jeho jednotlivá ustanovení se použijí, nestanoví-li zvláštní zákon jiný postup.

(3) Tento zákon se nevztahuje na právní jednání prováděná správními orgány a na vztahy mezi orgány téhož územního samosprávného celku při výkonu samostatné působnosti.

1. PODSTATA, ÚČEL, STRUKTURA A PŮSOBNOST SPRÁVNÍHO ŘÁDU

• působnost správního řádu

§ 1

institucionální hledisko

(1) Tento zákon upravuje postup **orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků a jiných orgánů, právnických a fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy** (dále jen "správní orgán").

legislativní zkratka prakticky pro kohokoliv

(2) Tento zákon nebo jeho jednotlivá ustanovení se použijí, nestanoví-li zvláštní zákon jiný postup.

(3) Tento zákon se nevztahuje na právní jednání prováděná správními orgány a na vztahy mezi orgány téhož územního samosprávného celku při výkonu samostatné působnosti.

1. PODSTATA, ÚČEL, STRUKTURA A PŮSOBNOST SPRÁVNÍHO ŘÁDU

• působnost správního řádu

§ 1

(1) Tento zákon upravuje postup **orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků a jiných orgánů, právnických a fyzických osob**, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy (dále jen "**správní orgán**").

A) **přímí vykonavatelé (dekonzentráty) státní správy – ústřední státní správa a jí podřízené správní úřady (orgány státní správy)**

B) **obecní a krajské úřady (viz § 130 SŘ), ale i tzv. zvláštní orgány (komise), obecní policie, spíše výjimečně zastupitelstvo a rada, obdobně i orgány městských částí atp.**

C) **jiné orgány veřejné moci – NKÚ, parlament, soudy...**

D) **zájmová samospráva, veřejné (státní) fondy, soukromoprávní PO, veřejné stráže...**

1. PODSTATA, ÚČEL, STRUKTURA A PŮSOBNOST SPRÁVNÍHO ŘÁDU

• působnost správního řádu

§ 1

(1) Tento zákon upravuje postup **orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků a jiných orgánů, právnických a fyzických osob**, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy (dále jen "**správní orgán**").

(2) Tento zákon nebo jeho jednotlivá ustanovení se použijí, nestanoví-li zvláštní zákon jiný postup.

→ **tzv. fiskální (pečovatelská) veřejná správa**

(3) Tento zákon se **nevztahuje na právní jednání** prováděná správními orgány a na **vztahy mezi orgány téhož územního samosprávného celku** při výkonu samostatné působnosti.

→ **vnitřní vztahy**

1. PODSTATA, ÚČEL, STRUKTURA A PŮSOBNOST SPRÁVNÍHO ŘÁDU

• působnost správního řádu

§ 1

(1) ...

(2) Tento zákon nebo jeho jednotlivá ustanovení se **použijí, nestanoví-li zvláštní zákon jiný postup.**

i pokud zvláštní zákon mlčí

subsidarita

(3) ...

Subsidarita správního řádu **neplatí**, pokud **1)** je zvláštní zákon **komplexní** (tj. nepotřebuje „oporu“ správního řádu), anebo pokud **2)** zvláštní zákon použití správního řádu výslovně **vyloučí**.

1. PODSTATA, ÚČEL, STRUKTURA A PŮSOBNOST SPRÁVNÍHO ŘÁDU

• struktura správního řádu

I. část – Úvodní ustanovení – působnost a základní zásady činnosti správních orgánů (§ 1-8)

II. část – Obecná ustanovení o správním řízení (§ 9-129)

III. část – Zvláštní ustanovení o správním řízení (§ 130-153)

IV. část – Vyjádření, osvědčení, sdělení (§ 154-158)

V. část – Veřejnoprávní smlouvy (§ 159-170)

VI. část – Opatření obecné povahy (§ 171-174)

VII. část – Společná, přechodná a závěrečná ustanovení (§ 175-183)

VIII. část – Účinnost (§ 184)

2. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

- **počítání času (nejen) pro úkony ve správním řízení**
 - lhůty pro **úkony účastníků**
 - zásada jednotnosti správního řízení
 - účastníci mohou předkládat návrhy, vyjádření, podání po celou dobu řízení (§ 36 odst. 1)
 - zásada koncentrace správního řízení
 - správní orgán může stanovit lhůty pro návrhy účastníků (§ 36 odst. 1 *in fine*, § 39 odst. 1)
 - nutno s ní nakládat velmi opatrně – procesní práva účastníka
 - ve SŘ často v podobě tzv. „nepravé“ koncentrace (viz např. NSS 4 Ads 114/2009-49)

2. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

- **počítání času (nejen) pro úkony ve správním řízení**
 - lhůty pro **úkony účastníků**
 - lhůty určené dle hodin, dnů, týdnů, měsíců nebo let (§ 40/1)
 - zpravidla lhůty tzv. procesněprávní [§ 40 odst. 1 písm. d)]
 - lhůta je **zachována**, je-li nejpozději **posledního dne** lhůty **učiněno podání** u věcně a místně příslušného správního orgánu nebo **podána poštovní zásilka** správnímu orgánu prostřednictvím **držitele poštovní licence** – viz § 40/1/d)
 - případně i orgánu vyššího stupně – chybí slovo „nejpozději“(?)
 - vyvratitelná **domněnka zachování** lhůty - § 40 odst. 2
 - při nezachování lhůty – možné prominutí jejího zmeškání dle § 41 (tzv. *restitutio ad integrum*)

2. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

- **počítání času (nejen) pro úkony ve správním řízení**
 - lhůty pro **úkony správního orgánu**
 - zakotvení roztříštěno napříč správním řádem
 - uvedeny vždy **u toho kroku**, pro který je lhůta stanovena
 - pravidla pro počítání času platí obdobně jako u lhůt pro úkony účastníků
 - například
 - pro **vydání rozhodnutí** (§ 71)
 - pro **postoupení věci** nadřízenému orgánu (§ 88 odst. 1)
 - pro **zahájení**, resp. **dokončení** exekučního řízení (§ 108 odst. 4) atp.
 - kromě dnů, měsíců či let je možno za **lhůtu** považovat i příkaz konat „**bezodkladně**“ – § 12, § 13 odst. 3, § 25 odst. 3, § 47 odst. 2 atp.
 - do značné míry platí, i pokud to není výslovně uvedeno (§ 6)

2. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

- **fáze správního řízení**
- fáze „typického“ správního řízení
 1. postup před zahájením řízení
 2. prvostupňové řízení – „nalézací“
 3. druhostupňové řízení – „nápravné“ („přezkumné“, „kontrolní“...)
 4. exekuční řízení
- podoba „atypického“ správního řízení
 - bez předchozího řízení, vydání **R** je **první i poslední úkon**
 - typicky příkazní řízení (§ 150), ale také například
 - řízení o pořádkové pokutě (§ 62 odst. 5)
 - oprava zřejmých nesprávností (§ 70)
 - vydání některých usnesení (§ 76 odst. 2)
 - zkrácené přezkumné řízení (§ 98)
 - snad i vydání rozhodnutí na místě? (§ 143 odst. 1)

2. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

• 1) postup před zahájením řízení

- terminologicky matoucí, jde spíše postup „**mimo**“ správní řízení – ještě není jasné, zda se nějaké správní řízení vůbec zahájí
- úkony buď přímo předcházející správnímu řízení, anebo mající za cíl zjištění, zda řízení vůbec zahájít
- účelem **není** zjišťování skutkového stavu věci pro potřeby vydání meritorního rozhodnutí (kromě § 138)
- může probíhat i v jiné formě podle jiných předpisů
 - například v podobě dozorčí činnosti, na níž bude „nalézací“ správní řízení navazovat

2. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

• 1) postup před zahájením řízení

- pro řízení z moci úřední
 - správní orgán je povinen **přijímat podněty** k zahájení řízení (§ 42), případně **sdělit** tomu, kdo podal podnět, jak s ním bylo naloženo
 - právo správního orgánu žádat **vysvětlení** (§ 137 + zajišťovací prostředky) i **zajišťovat důkazy** (§ 138)
 - možné i při **přerušeni** řízení (§ 65 odst. 1)

2. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

• **1) postup před zahájením řízení**

- pro řízení na základě žádosti
 - **odložení věci** (§ 43)
 - zjevně nepřipustná žádost, bez zahájení řízení
 - usnesení – přípustné odvolání (ale jen účastníkem, jemuž se oznámilo, § 76/5) i přezkumné řízení *ex offio* (§ 94/3)
 - **postoupení** pro nepřislušnost (§ 12 – upraveno „mimo“ rubriku)
 - usnesení poznamenané do spisu – nelze se odvolat (§ 76/5)
 - právo dotčené osoby na **předběžnou informaci** (§ 139)
 - jiný úkon podle IV. části SŘ, zákon přesto hovoří o „platnosti“ informace a lze u ní dovodit určitou míru závaznosti (§ 139/4)
 - jen tehdy, stanoví-li tak zvláštní zákon explicitně či nepřímou (dnes např. stavební zákon, vodní zákon...) – opravdu?

2. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

• **2) správní řízení v 1. stupni – „nalézací“**

- cílem je naplnění účelu správního řízení, tedy vydání meritorního správního rozhodnutí (ad § 9)
- obecná legální i doktrinální definice
 - exekuční fáze – výjimka?

2. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

• **2) správní řízení v 1. stupni – „nalézací“**

• **zahájení řízení**

- **zásada dispoziční**
 - na základě žádosti (§ 44 a násl.)
 - správní orgán **nesmí** zahájit, pokud (dokud) neobdrží žádost (návrh...)
- **zásada oficiality**
 - z moci úřední (§ 46 a násl.)
 - správní orgán **musí** zahájit, jsou-li splněny zákonné podmínky
- **výjimečně – zásada oportunitu** (např. § 62)
 - na základě diskrece
 - správní orgán **může** zahájit, jsou-li splněny zákonné podmínky

2. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

• **2) správní řízení v 1. stupni – „nalézací“**

• **zahájení řízení**

- na **základě žádosti** nebo jiného návrhu (§ 44 a násl.)
 - dnem doručení příslušnému správnímu orgánu
 - **náležitosti** podání (§ 37 odst. 2) + další (§ 45 odst. 1)
 - v případě vad a nedostatků – zásada součinnosti, výzva k doplnění či opravě
 - **zásada dispoziční** – žadatel disponuje s předmětem řízení a může jej v průběhu řízení (do vydání rozhodnutí) i **upravovat**
 - ale **ne neomezeně** – § 45 odst. 4 X § 41 odst. 8
 - terminologie
 - obecně „žádost“ x zvláštní „návrh“ (§ 141 odst. 2)
 - je-li žadatelů více, řízení se zahajuje podáním žádosti **posledního** z nich

2. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

- **3) správní řízení ve 2. stupni – „nápravné“**
 - **odvolání (§ 81 a násl.)**
 - použitelné kým (§ 81 odst. 2)
 - účastníkem řízení (+ zmocněnec, zák. zástupce, opatrovník)
 - někdy ne každým účastníkem – třeba jen tím, komu je určeno
 - dispoziční zásada - nelze nutit či bránit (pozor na další práva!)
 - v případě **více účastníků** nemusí odvolání podat všichni
 - pokud by na základě odvolání bylo rozhodnutí zrušeno, záleží na jeho charakteru (*ad personam, in rem* – viz § 73/2 *in fine*) a případných dalších okolnostech, zda se zrušení dotkne jen odvolatele nebo všech

2. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

- **3) správní řízení ve 2. stupni – „nápravné“**
 - **odvolání (§ 81 a násl.)**
 - nepoužitelné pro toho, kdo
 - není účastníkem – bylo by zamítnuto pro nepřípustnost (§ 92)
 - se vzdal práva na odvolání – po oznámení R (§ 81/2 + § 91/4)
 - správnímu orgánu, který R vydal (tj. ne např. ostatním účastníkům)
 - lze i elektronicky? dva názory:
 - nelze (§ 81/2 je speciální vůči § 37/4)
 - lze (elektronická forma je typ písemného podání)
 - odvolání podal, ale následně jej vzal zpět (§ 81 odst. 3)
 - chápe se jako implicitní vzdání se (dalšího) práva na odvolání
 - komu vznikla fikce vzdání se práva na odvolání (§ 153 odst. 2)

2. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

- **3) správní řízení ve 2. stupni – „nápravné“**
 - **odvolání (§ 81 a násl.)**
 - náležitosti:
 - obecné (§ 37 odst. 2) + zvláštní (§ 82 odst. 2)
 - **kdo** jej podává, **proti** kterému R směřuje (identifikace dle § 69/1), **proč** jej napadá (v čem je spatřován rozpor) a **co se navrhuje**
 - v případě **nedostatků** doplnění (§ 37/3, eventuálně i § 39/1)
 - neodstranění nedostatků není důvodem pro zastavení řízení (§ 88 odst. 2)
 - nutno zkoumat charakter nedostatku – formální (absence křestního jména, chyby v názvu spr. org.) a podstatné (absence podpisu, anonymní podání)
 - buď pokračovat, anebo se podáním nezabývat jako odvoláním

2. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

- **3) správní řízení ve 2. stupni – „nápravné“**
 - **odvolání (§ 81 a násl.)**
 - náležitosti:
 - **klíčové 1)** – proti čemu se odvolání podává, tj. zda proti
 - celému rozhodnutí (implicitní, nevyplývá-li něco jiného) nebo
 - konkrétnímu výroku (zbytek pak nabývá PM) nebo
 - vedlejšímu ustanovení (příkaz, časová doložka, podmínka...)
 - **X nepřípustné** – jen proti odůvodnění
 - s odůvodněním lze polemizovat, ale nelze se domáhat změny či zrušení pouze odůvodnění
 - a to přesto, že odůvodnění může být předmětem změny rozhodnutí ze strany odvolacího orgánu - § 90 odst. 1 písm. c)

2. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

- **3) správní řízení ve 2. stupni – „nápravné“**
 - **odvolání (§ 81 a násl.)**
 - **náležitosti:**
 - **klíčové 2)** – co se namítá (§ 82 odst. 2)
 - námitky proti zákonnosti i věcné správnosti
 - novinky odvolatele - zás. jednotnosti X koncentrace (§ 82/4)
 - u řízení zahajovaných z moci úřední
 - akcent na zásadu **právé koncentrace řízení**, ale neplatí absolutně
 - např. při trestání je na obviněném, jestli si důkazy nechá až na druhou instanci (*nemo tenetur se ipsum accusare*) – NSS 1 As 96/2008-115, nově i v § 97/1 PřestZk
 - stále i zde platí zásada materiální pravdy
 - dvousečná zbraň – SO je ten, kdo musí prokázat, že jde o novinky
 - odlišná úprava například ve sporném řízení (§ 141 odst. 9)
 - nelze jít nad rozsah námitek (i co se týká nezákonnosti!)

2. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

- **3) správní řízení ve 2. stupni – „nápravné“**
 - **odvolání (§ 81 a násl.)**
 - **podání odvolání:**
 - **orgánu, který vydal** napadené rozhodnutí (§ 86)
 - možno i **nadřízenému** dle § 40 odst. 1 písm. d) – chybí „nejpozději“?
 - poštou?
 - v zákonné **lhůtě**
 - **obecná** – 15 dní (v případě zmeškání možno uplatit § 41)
 - nestanoví-li zvl. zákon jinak (často i kratší – 3 dny, 5 dní atp.)
 - **zvláštní**
 - nesprávné poučení – 90 dní, resp. 15 dní od opravného usnesení
 - neoznámení R (opominutý účastník) – 30 dní subj., resp. 1 rok obj.
 - i opožděné odvolání se zkoumá – jako podnět k přezkumu, k obnově řízení, nebo k vydání nového rozhodnutí (§ 92)

2. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

• 3) správní řízení ve 2. stupni – „nápravné“

• odvolání (§ 81 a násl.)

- podání odvolání:
 - podává se v **potřebném počtu stejnopisů** (kopií) – každému účastníku **jeden + jeden stejnopis pro SO**
 - není-li, vyhotoví kopie SO **na náklady odvolatele** (**ne** podle zákona o spr. poplatcích, ale podle skutečných nákladů, příp. podle interního předpisu)
 - **neplatí** u řízení s velkým počtem účastníků (§ 144/5 *in fine*)
 - forma není předepsána – platí obecná ustanovení pro podání (§ 37)
 - slovo „stejnopis“ – musí být odvolání **písemné?** (§ 82/2)
 - zřejmě ano, pokud by SO dělal kopie pro další účastníky

2. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

• 3) správní řízení ve 2. stupni – „nápravné“

• odvolání (§ 81 a násl.)

- řízení u orgánu 1. instance (§ 86)
 - orgán **vyrozumí** ostatní účastníky a vyzve je k **vyjádření**
 - podle okolností řízení **doplní** (např. na základě tvrzení obsaženého v odvolání) a s případnými novými zjištěními účastníky seznámí – opět vyjádření (§ 36 odst. 3)
- autoremedura (§ 87)
 - potlačení devolutivního účinku – dvě kumulativní podmínky
 - zbytečně přísné?
 - účastník může být spokojen i s neúplným vyhověním (*a maiori ad minus?*)
 - právo či povinnost prvoinstančního SO?

2. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

- **3) správní řízení ve 2. stupni – „nápravné“**
 - **odvolání (§ 81 a násl.)**
 - řízení u orgánu 1. instance (§ 86)
 - **suspensivní (odkladný) účinek odvolání**
 - implicitní (§ 85 odst. 1)
 - „nenastává právní moc, vykonatelnost, ani jiné právní účinky rozhodnutí“
 - **vyloučení suspensivního účinku?**
 - odůvodněným rozhodnutím správního orgánu ze zákonem stanovených důvodů (§ 85 odst. 2 až 4)
 - zvláštní zákon může **vyloučit vyloučení** odkladného účinku (§ 97 odst. 2 zákona 250/2016 Sb.)
 - opravdu se vylučují všechny účinky ad § 85/1?
 - (samo)zřejmě jen vykonatelnost

2. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

- **3) správní řízení ve 2. stupni – „nápravné“**
 - **odvolání (§ 81 a násl.)**
 - řízení u orgánu 1. instance (§ 86)
 - pokud **nelze** autoremedura
 - **postoupení** odvolacímu orgánu s výsledky doplněného řízení
 - do 30, resp. 10 dnů (v případě opožděného odvolání) – § 88
 - bylo-li podáno **více** odvolání, tato lhůta běží od toho **posledního** (protože u všech je třeba rozeslat, vyzvat k vyjádření atd.)
 - teprve tím začíná běžet lhůta k vydání rozhodnutí odvolacího orgánu (§ 88 odst. 1)

2. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

• 4) exekuční fáze správního řízení

• postup

- exekuční orgán
 - **prvostupňový** správní orgán, je-li orgánem moci výkonné
 - obecní či krajský úřad, byly-li orgánem **prvostupňovým** (nebo byl-li jím jiný orgán ÚSC)
 - obecní úřad obce s **rozšířenou** působností
- exekuce se zahajuje
 - z **moci úřední** [§ 110 písm. a)]
 - za základě **žádosti** [§ 110 písm. b) a c)]
- až na výjimky probíhá **na náklady povinného** (§ 116)

2. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

• 4) exekuční fáze správního řízení

• postup

- před nařízením exekuce může exekuční orgán vydat **exekuční výzvu** (§ 109)
 - poslední příležitost povinného splnit povinnost **dobrovolně** v „náhradní“ lhůtě
 - povinnému nevzniká povinnost úhrady exekučních nákladů
 - **možnost**, nikoliv povinnost exekučního orgánu (v rámci diskrece)
 - navíc omezená řadou podmínek
 - proti exekuční výzvě se nelze odvolat, ale je možno podat námitky
- pokud ani v náhradní lhůtě (po EV) nebyla povinnost splněna dobrovolně (anebo EV vůbec nebyla vydána), vydá exekuční orgán **exekuční příkaz** (§ 111)
 - vymezí, co má být exekucí **postiženo** a jakým **způsobem** bude exekuce provedena
 - proti exekučnímu příkazu se nelze odvolat, ale je možno podat námitky
- vázanost **lhůtami** – 5 let (nařízení) a 10 let (provedení) od okamžiku, kdy měla být povinnost splněna dobrovolně (§ 108 odst. 4)

2. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

• **4) exekuční fáze správního řízení**

• **způsoby provedení exekuce**

- v závislosti na povaze nepeněžitého plnění
 - **náhradním výkonem** (plnění **zastupitelé**)
 - exekuční orgán **pověří jinou osobu**, aby (pokud s tím souhlasí) na náklad a nebezpečí povinného **splnila** exekučovanou povinnost
 - **přímým vynucením** (plnění **nezastupitelné**)
 - zejména **vyklizení** nemovitosti, stavby, bytu, místnosti nebo jiných prostor, **odebráním** movité věci, **předvedením** atp.
- bez ohledu na povahu plnění
 - **donucovací pokutou**
 - **subsidiární** charakter - pokud nejde použít náhradní výkon či přímé donucení, nebo pokud by to nebylo účelné
 - do výše nákladů náhradního výkonu, nebo do 100 000,- Kč

2. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

• **4) exekuční fáze správního řízení**

• **procesní „vyřízení“ exekuce**

- **odložení či přerušování exekuce (§ 113)**
 - **odložení** – exekuční orgán po nařízení exekuce (po vydání EP) nezačne činit kroky k vynucenému splnění povinnosti (**odloží** skutečný výkon povinnosti)
 - **přerušování** – exekuční orgán po nařízení exekuce (po vydání EP) již začal činit kroky k vynucenému splnění povinnosti, ale s těmito kroky dočasně přestal (**přerušuje** skutečný výkon povinnosti)
 - z **demonstrativních** důvodů (§ 113/1), je na zvážení exekučního orgánu
 - po odpadnutí důvodu exekuce pokračuje, resp. je realizována
- **zastavení exekuce (§ 115)**
 - z **taxativně** stanovených důvodů, jde o povinnost exekučního orgánu
 - exekuce končí

3. DALŠÍ INSTITUTY SPRÁVNÍHO ŘÁDU

• tzv. „jiné úkony“ (IV. část SŘ)

• právní úprava

- jedna z **nejstručnějších** „obsahových“ částí SŘ
- výčet v názvu „Vyjádření, osvědčení, sdělení“ je pouze **demonstrativní**, resp. indikativní
- část IV. **není izolovaná** od zbytku SŘ
 - některá ustanovení se použijí **obdobně**, jiná **přiměřeně** (§ 154)
 - + navíc se použije **i na neupravené úkony** (§ 158 odst. 1, § 177 odst. 2)
 - snaha o vyplnění případného „procesního vakuu“ a zajištění alespoň minimálního procesního standardu činnosti správních orgánů
- SŘ upravuje jen **některá** procesní pravidla pro vydávání „jiných úkonů“
 - **mírnější** požadavky na **místní příslušnost** správního orgánu
 - **nárok** na vydání úkonu
 - nelze-li realizovat úkon, nevydává se zamítavé rozhodnutí, ale žadatel se o důvodech nevydání toliko odůvodněně **informuje**

3. DALŠÍ INSTITUTY SPRÁVNÍHO ŘÁDU

• tzv. „jiné úkony“ (IV. část SŘ)

• oprava vadných úkonů

- **oprava formálních vad**
 - usnesením poznamenávaným do spisu (§ 156 odst. 1)
 - proti tomuto usnesení se nelze odvolat (§ 75 odst. 5)
- **oprava nezákonnosti**
 - usnesením se úkon zruší (§ 156 odst. 2)
 - specifické **přezkumné řízení** za přiměřeného užití jeho obecné úpravy (§ 94-99)
 - ne zcela jasná (?) možnost odvolání proti usnesení
 - přezkum se přiměřeně použije i na neupravené úkony (§ 158 odst. 2)
- **konverze**
 - vadný úkon, který však splňuje náležitosti jiného úkonu, může být prohlášen za tento jiný úkon (§ 157) – zdůraznění **materiálního** pojetí správních úkonů
 - včetně nicotného rozhodnutí

3. DALŠÍ INSTITUTY SPRÁVNÍHO ŘÁDU

• veřejnoprávní smlouvy (v. část SŘ)

- § 159-170 správního řádu
- **pojem veřejnoprávní smlouvy (VPS)**
 - dvoustranný nebo **vícestranný úkon**, který zakládá, mění nebo ruší práva a povinnosti v oblasti **veřejného práva** (§ 159 odst. 1)
 - výjimka z obecné jednostrannosti správních úkonů
 - materiální pojetí (§ 159 odst. 4)
 - někdy obtíže při určování povahy smlouvy – soukromoprávní či veřejnoprávní?
 - subsidiární použití občanského zákoníku (§ 170)
 - s konkrétními výjimkami vyplývajícími z veřejnoprávní povahy VPS
 - například i proto, že na VPS se uplatňuje **presumpce správnosti a platnosti**, takže na ně není možné použít ustanovení o důsledcích rozporu soukromoprávního jednání se zákonem

3. DALŠÍ INSTITUTY SPRÁVNÍHO ŘÁDU

• veřejnoprávní smlouvy (v. část SŘ)

- **druhy dle SŘ**
 - **1) koordinační** (§ 160)
 - stranami smlouvy jsou **subjekty veřejné správy**
 - účelem těchto smluv je **plnění úkolů veřejné správy**
 - i „dohody“ mezi organizačními složkami státu (typicky mezi **správními úřady**) podle § 160 odst. 3 a 4
 - řadu těchto smluv lze uzavřít jen na základě **výslovného zákonného zmocnění**, typicky
 - smlouvy, jejichž předmětem je výkon státní správy (§ 160 odst. 5)
 - smlouvy mezi územními samosprávnými celky o plnění úkolů vyplývajících ze samostatné působnosti (§ 160 odst. 6)

3. DALŠÍ INSTITUTY SPRÁVNÍHO ŘÁDU

• **veřejnoprávní smlouvy (V. část SŘ)**

• **druhy dle SŘ**

- **2) subordinační (§ 161)**
 - stranami smlouvy jsou **subjekty veřejné správy** a její **adresáti**
 - smlouva **nahrazuje správní akt** (rozhodnutí), který by správní orgán vůči adresátovi vydával
- **3) tzv. „mezi účastníky“ (§ 162)**
 - stranami smlouvy jsou ti, kdo by byli **účastníky správního řízení** (adresáti veřejné správy – osoby soukromého, ale i veřejného práva)
 - předmětem smlouvy jsou **veřejná práva a povinnosti**, o nichž by se v daném správním řízení **rozhodovalo**
- **další typy** správním řádem neupravené...?
 - uplatní se **pouze obecná pravidla** V. části SŘ

3. DALŠÍ INSTITUTY SPRÁVNÍHO ŘÁDU

• **veřejnoprávní smlouvy (V. část SŘ)**

• **kontraktační podmínky týkající se VPS**

- soulad s **právními předpisy** a **veřejným zájmem** (§ 159 odst. 2)
- nesmí být snižována **důvěryhodnost** veřejné správy, uzavření smlouvy musí být **účelné** a v souladu s **plněním úkolů VS** (§ 159 odst. 3)
- někdy je třeba i **souhlas** správního orgánu
 - ve formě **rozhodnutí**, pak je smlouva uzavřena nabytím právní moci tohoto rozhodnutí (§ 164 odst. 3)
- obligatorní **písemná** forma (§ 164 odst. 1)
 - **změna** je možná pouze **písemnou dohodou** stran (§ 166 odst. 1)
- **výpověď** ze smlouvy je možná pouze **písemně** a pouze, pokud to bylo ve smlouvě výslovně **dohodnuto**, a to včetně výpovědní lhůty (§ 166 odst. 2)
- **návrh na zrušení smlouvy** podaný jednou stranou druhé (§ 167)
 - bylo-li to ve smlouvě **dohodnuto**, anebo umožňuje-li to **zákon**